

Incipiūt Omelie beati Augustini a p̄mo de
eo qđ psalmista ait. Quis est homo qui vult
vitam et cupit videre dies bonos.

Ocans genus humanū spūs dei. in-
tendo quid facere. et p̄mitēdo quid
sperare debeamus. p̄us mentē nrām
inflāmat ad p̄miū. ut qđ precipitur
magis bonū amando. q̄ malū timēdo faciam?
Quis ē inquit homo quā vult vitam. et diligit
dies videre bonos. Sic interrogās qui iste sit
quasi posset muemiri. quis nō sit. Quis enī nō
vult vitā. Quis nō diligit videre bonos dies
Audi ergo qđ sequitur. quicūq; hoc vis et di-
ligis homo. audi qđ seq̄tur oīs homo. Cohibe
inquit linguā tuā a malo. et labia tua ne loquā-
tur dolū. Declina a malo et fac bonū: quere pa-
cem et p̄sequere eam. horū oīm cetera sup̄iora
sūt in p̄cepto. vltimū in p̄mio. Nam ut cohibe-
amus linguā nostrā a malo. et labia nrā ne lo-
quātur dolū: vt declinem⁹ a malo et faciamus
bonū. et queram⁹ pacē. p̄cipitur nobis. vt autē
sequamur eam. promittitur nobis. Que ista
pax est. nisi quā non habet mūdus. Que ista
pax est nisi quā non h̄z ista vita. que in illius
vite opatione nec vita est. Neq; enī de hac vi-
ta diceret. Quis est hō qui vult vitā. et ad istā

quam vel retinendam vel producendam preceptis
consequentibus hortaretur: quanquam et istam quis
non velit. Nam et optatur hec salute plura. quae
esse non potest sempiterna. et per hanc homo potest
peruenire ad illam. si quemadmodum vult eam
longam. sic velit et bonam. Quantum est autem in
hac vita longum. quod erit aliquando finitum
Et quod erat longum. erit nullum. quia et quando erat. non
stabat. et quando producebatur. non augebatur. nec
addendo crescebat. quia remeando transibat. Quisquis
igitur amator es longe vite. esto potius bone
vite. Nam si male vivere volueris. longa vita non
erit verum bonum. sed erit longum malum. Vide autem quod
his absurdus. atque puerilis: cum te vitam fate-
aris amare plus quam villam. villam vis potius bonam
habere. quam bonam vitam. Nam ut inhiando. et male
occupando. adipiscaris villam bonam. fraudando
efficis vitam malam. Tamen si tibi diceret. si a te
quereret. ut malles villa bona carere potius
an vita mala moriendo. responderes te. si utrumque re-
tinere non posses. patiorum esse ut villa tibi aufe-
retur. cur ergo non sic amat vita ut sit etiam bonum
abs te omnibus bonis tuis preferat etiam mala. Cupis
certe ut longa sit. licet mala sit. immo fac ut bonum
sit. et noli timere ne breuis sit. Nam si te sollicito
bene agitur. te securo cito finietur. Succedet nam
que ei vita eterna sine metu beata. sine fine longa

De illa quippe vita interrogat qui dicit. Quis
est homo qui vult vitā. et diligit dies videre
bonos. In hac enī vita iubet nos apostol⁹ re-
dimere tēpus. quomā dies mali sūt. Et quid
est redimere tēpus. nisi cū opus est etiā detri-
mento tpaliū omodoꝝ ad eterna querenda a-
capescenda spacia tpris opare. Et dñs p̄cepit
dicens. Si quis voluerit tecū iudicō cōtendere
et tunicā tuā tollere. dimitte illi a paliū. vt scz
amissa aliq̄ re tpali impēdas ad q̄tē qd̄ eras
tēpus impēsur⁹ ad litē. Quia itaq; non de vita
et diebus hui⁹ tpris loquatur spirit⁹ dei dices
Quis est homo qui vult vitā. et cupit videre
dies bonos. seq̄ntia docent. Talia enī p̄cepta
sb̄iungūt. quibns obediendo vitam et dies bo-
nos videre et habere possum⁹. vt hec vita quā
nūc agim⁹. a hñ dies p̄ eisdem p̄ceptis implē-
dis plerūq; amittēdi sint. Proinde si hanc vi-
tam in qua nūc sumus intellerim⁹ in eo qd̄
dictū est. Quis est hō qui vult vitam. et p̄pter
hāc habendā que onectūtur p̄cepta faciam⁹
quid acturi sumus cū aliquis in malitia potēs
mortē nobis fuerit ominat⁹. nisi falsū testimo-
niū dixerim⁹. Profecto enī si fecerim⁹ qd̄ hic
iubetur. Prohibe linguā tuā a malo. vt p̄pter
hoc p̄ceptū testimoniū fallaciā recusemus. q̄si
deceptū videbimur. quia propter habende vite

cupiditatē p̄ceptū seruare suscepim⁹. et eo ma
gis p̄ceptū seruādo pdidim⁹. Porro si vitā in
tellererim⁹ in eternū btām. quā post istā vitā
deus dabit obedientib⁹ sibi. De qua dixit dñs
ad quōdam si vis venire ad vitā. serua māda
ta. tūc vero interrogatū. Quis est hō qui vult
vitā. et respondentes nos velle vitam. si etiā
sibi ipso p̄cussoris ictu veritatē seruabim⁹ in te
stimonio. mortē cōtēpnim⁹ in mūdo. vitam cōse
quimur in celo. Hoc de diebus bonis intelligē
dum est. Nam si p̄pter dies p̄ntis seculi qui bo
ni dicuntur et nō sunt in sepultura cordis p̄cū
piscentiāz aggeres i luxurie et v̄molētie gurgi
tibus per turpissimas in gluiarū voluptates
Si ergo p̄pter istos dies q̄si p̄pter bonos dies
suscepimus p̄ceptū ut labia nō loquātur dolū
plerūq; tales dies cogūt amatores suos loq
dolū. et tales dies negantur eis qui non loqu
tur dolū. Quid est ei aliud loqui dolū. n̄ aliud
labijs pmere cū aliud claudatur in pectoē. ad
hoc maxime adulatorū exarsit negotiū. qui pe
ne semper ne prohibeātur ab opimis mensis
apparatis cōuiujs blandiēdo nō tacent fal
sum. et ab hīs p̄bitentur si amando deū di
xerint verū. Ergo p̄pter istos dies quos putāt
bonos ut eis exiteantur loquuntur dolū et eis ne
gātur si non loquuntur dolū. Alij sunt igr̄ dies

boni de quibus amonemur ut si eos videre diligimus cohibeamus a malo linguam ne loquamur dolū. Non sunt de isto seculo dies illi. nec eos habet celum quod transiet. sed quod permanebit. Non eos novit terra morientium. sed terra viventium. Vos quisquis intellexerit linguam cohibet a malo. et si eam terror mortis cogat ad malum labia eius non loquuntur dolū. Et si diebus fallaciter hominis inverteatur ad dolum. declinet a malo etiam inter mala faciat bonum. etiam inter mala querat pacem que non est super terram et sequatur eam in illo qui fecit celum et terram. Proinde fratres occupate vitam et diligite dies videre bonos in quibus nunquam finiatur. Sed si hanc mercedem diligitis. caute ne opus cuius ea merces est recusatis. Illa enim pacem querendo sequimini. que rite autem manibus vestris nocte coram deo et non decipiemi. Quid est enim manibus vestris de nocte. nisi etiam in tribulatione. Quid est coram deo nisi in conscientie puritate. Sic vivendo et hec amando habetis deum in contemplatione. et in illo vitam sine defectione dies bonos sine contuminatione pacem sine dissensione.

De eo quod scriptum est. Esto conscientis adversario tuo etc. Et qui odit fratrem suum homicida est. Requirit in scripturis sanctis auditur caritas vestra fratres carissimi in quo sint

Sacerdotes piculo constituti si implere noluerit
illud quod testatur apud. Predica verbum ista
oportune importune. argue increpa. obsecra cum
omni pacia et doctrina. Et quod tam grue pondus iminet
ceruicibus nostris quibus dicit. Si non annunciaueris mihi
quo iniquitate sua. sanguinem eius de manu tua
requiram. Necesse nobis est quoscumque negligentes. a se
crete. a publice castigare. Sed quando corripiamus ille
quem corripiamus si malus est attendit a quo corripiatur.
et facilius in correptione suo quam in se libenter agnoscit
quod corrigat. et si vera inuenit quam a ipse dicat in
eo a quo corripitur. gaudet. Quanto melius gau-
deret. de sua sanitate correctus. quam de alieno lan-
guore correptus. Ecce putas verum esse quod dicit
Inuenisti aliquid in homine a quo reprehensus es
tamen per illum tibi veritas loquebatur. per
iniquum veritas tibi loquebatur. Queris quod rep-
rehendas in homine. inueni potius quod reprehendas in
veritate. Velis nolis illa est aduersaria tua. in
quam non inueis quod accuses. Illam fac amicum si po-
tes. Aduersarius tuus. sermo dei est. Proferat
eum peccator. proferat eum iustus. sermo dei est incul-
pabilis. Ipse est aduersarius tuus. et corda cum eo cum es
in via. Via. vita ista est. Aduersarius iniquorum. sermo
dei est. Parum tibi est. quod cum esset manes in sua beatissima
et sanctissima sede. venit ad te ut esset tecum in via. et vo-
luit tecum conitari. ut cum ambulas. et in portate hinc

Prima
vini. S
namq
dicit. Ju
Non es
drate
habe
fac
na
cor
non
exp
eit.
mil
am
fac e
tuu
ad
est
faci
mal
non.
non t
ras. f
mori
m
fia

ponas eam tuam et dicas quando finiturius es
viam. Et cum finierit viam non erit cum quo eam
tuam ponere possis. et aduersarius tradet te iu-
dici. Iudex autem ministro. minister autem in carcerem.
Non erabis inde donec reddideris nouissimum quod
dratem. Est tecum verbum dei quasi aduersarius in via
habet in potestate ponere. Quid a te querit adu-
sarius iste tuus. vult concordare cum illo. quod nisi salutem
tuam. Ambulat cum aduersariis suis et dicit eis ut
concordet cum illo fiat. nondum est finita vita. quod heri
non est factum fiat hodie. nondum finita est vita. quod
expectatis. quousque finiatur. cum finita fuerit non
erit alia vbi concordetis cum aduersario. iudex restat
minister et carcer. Multis haec via cum sibi plures
annos in ea permitteret. subito finita est. Sed ecce
fac quod longa erit vita tua. ut super tecum aduersarius
tuus ambulet. Non erubescis tanto tempore cum tali
aduersario habere discordiam. Sermo dei quantum
est in ipso. amicum tuum est. Aduersarium tu tibi eum
facis. Ipse enim tibi bene vult. tu tibi eorum ratio
male. ille iubet non fureris. tu furaris. ille iubet
non adulteris. tu adulteras. ille iubet fraudes
non facias. tu facis. vetat te iurare. tu falsum iu-
ras. facis omnia que contradicit. tu tibi facis ser-
monem dei inimicum. Nec mirum. quoniam tu tibi ipse es
inimicus. qui enim diligit iniquitatem odit animam
suam. Si enim diligendo iniquitatem odisti animam tuam

no

no

no

quid miraris. quia odisti sermonem dei. qui vult
bene anime tue. ergo tacebimus. et neminem cor-
ripiemus. Corripiamus plane. sed prius nos.
Proximum vis corripe. nihil tibi est tempus propin-
quius. Quid is longe. et te habes ante te. Quid
enim dicit dominus per scripturam. diliges proximum
tuum. sicut teipsum. Si ergo teipsum non diligis
proximum quomodo diligis. Regulam dilectionis in
proximum. ex te accepisti diligo eum inquit.
Ideo dico prius te dilige et dic tibi. Si autem
vere ex dilectione dicis. manifestum est quod
intus egit aliquid verbum quod procedit. Sed
timendum est ne te non diligas. et velis alium
corrigere. et facias hoc cum odio. Si autem odisti fra-
trem. leuiora obicis quam facis. Qui odit fratrem suum.
homicida est. Audistis hodie lecta est epistola Jo-
hannis. Ait scriptura. ne contemneret homines que
intus habet in corde. et illa accusaret. qui sunt per
corpus. Jam qui odit fratrem suum. homicida est dixit.
Nondum manus armata est nondum faucibus obsedit
nondum insidias preparavit nondum venena que
sunt. et reus in oculis dei concepto odio. iam
tenetur. Adhuc vivit quem querit occidere
et occidisse iam iudicat. Si ergo cum odio corripis
audes aliquem homicida corripe. An quia non te
tenet homines. et ducit te ad iudicium. ideo in oculis
summi dei et iudicis. non agnoscis crimen tuum.

Si non vult
tuam
me iniqui
propter
ora omni
tratem
per dicit
sciente
in se
ira. h
in te i
stua
crese
tu od
splen
quid i
pate
dili
no - irati
Dec
puni
tres e
amici
cu illi
sum
fieri
fat

Si nō vis agnoscere crimē tuū. agnosce penā
tuam. Non enī ille parcat homicidis. s; corrigo
me inquis cū sū in via. Corrige ergo te. et tūc
poteris fratrem corripere. leuioza obicis. graui
ora omittis. Festucā vides in oculo fratris tui
tratem autē in oculo tuo non vides. Hec enī di
xit dñs ppter homiēs q̄ cū odio corripiāt. ira
sentem corripis et tu odio etabescis. Appende
in statera cōsiderationis. iram et odiū. quōd est
ira. feruor quidā aīmi ad pñs. displicet tibi iā
in te ira ista inueteāta ē ideo facit odiū. Ira fe
stuca ē. trates futura crescēdo. Sicut ei festuca
crescit in tralē. sic ira inueterata fit odiū. Jam
tu odisti et corripis irascēte. iā i illo festuca di
splicet. in te adhuc plac; trates. vultis videre
quātū interficiē. sepe inuenimus p̄ez irasci filio
patrem odisse filiū. difficile inuenies. filio quē
diligit irasci pōt p̄. irascitur. s; amat. pōt dici
irascitur et amat. odit et amat non potest dici
Hec dixi propter homines qui minora in alijs
puniūt. in se maiora non puniūt. hec ergo fra
tres carissimi salubriter cogitantes. faciamus
amicitias cū adūsario nostro dū sum⁹ in via
cū illo. hoc est cōsentiamus verbo dei dū adhuc
sum⁹ in hac vita. q; postea cū de hoc seculo tū
siem⁹. nulla cōpōsio. nulla cōpūctio vel aliqua
satisfactio remanebit. Iudex restat. minister et

nō

carcer: Vt ergo hec oia dño auxiliare possim⁹
implere. diligam⁹ toto corde. nō solū amicos
sed etiā inimicos. ut in nobis impleatur illud
qđ scriptū est. Ois lex in vno sermone imple
atur in nobis. diliges proximū tanq̄ teipsum
Et illud caritas opit multitudinē peccōꝝ. Quam
rem ipē qui est vera caritas nob̄ p̄are digne
tur. q̄ cum p̄e viuit et regnat.

De eo qđ dñs ait diligite inimicos vestros
Requent in euāgelio frēs carissimi au
diuim⁹ dñm dicēte. Diligite inimicos.
vestros. bñfacite hīs qui vos oderūt
Quare autē dñs dixit diligite inimicos vros.
nisi quia passuri eram⁹ inimicos. S; dic; aliq̄s
Quis pōt diligē inimicos. Prim⁹ te dilexit im
piū deus tu⁹ qui nūq̄ fuit impius. Tu autem
etiā. si iam nō es impius. fuisti tamē aliqñ. q̄
nemo fit iustus nisi ex peccōre. sicut frequēter
cātauim⁹. Beati quoz remisse sunt iniquita
tes. Nō dixit. bñ q̄ nō fecerūt peccm. s; bñ quoz
remisse sūt iniquitates. Si enī quis. q̄ nō fecerit
nō inueies. Vñ ergo q̄squā erit bñs. ñ remit
tatē qđ fecit. ñ tegat qđ omisit. Si ergo iam ē
peccm dimissum est. ille te insequitur qui non
dū est iustus. et tu añq̄ iustificaberis alios
psequeris. et inuentus es. Et ille q̄
tibi aduersat. inuenietur. et non persequetur

Nollit
gratia d
peruenit
ubi vide
Magni
finit. z
per v
pecc
car
at e
quid
tibi
dic
ta c
Qui
pote
ex
ite
No
ipi
iust
iniqu
vole
usq
dic
les
S

Noli cogitare q̄ tuis meritis talis fact⁹ sis q̄
gratia dei talē te fecit. Et bene cōsiderās videbis
potentē eē deū qui talem faciat eū quem iuste
tibi videris odisse. Dicis enī tu tibi quasi iust⁹
Magna est paciētia dei que illū talem viuere
sinit. atq; vtinā hoc solū dicas. s; timeo ne insu-
per reprehēdēs dicas. Quōd placuit deo talibus
pcere tanta mala faciūt homīes et viuūt. s; di-
cat alius. O deus quare viuūt iste qui tanta di-
cīt et tuā iusticiā reprehēdit. non enī attendit
quid ip̄e dicat. s; attendit quid aliūs facit. q̄d
tibi displicet fortassis nō reprehēdit. nec effun-
dit istas cōtumelias ī deū quō tu facis. Ecce pu-
ta quia deus. quō tu vis nulli malo velit pcere
Quid de te facturus est quī sine peccato eē nō
potes. non attendis vbi te inueniatur. Roga
ergo ut non solū alijs. s; etiam tibi peat. Hoc
itaq; fratres habent quasi p̄p̄riū omēs iniqui
Nolūt ut deus peat iniquis et nō vident quid
ip̄i sint etiā ex hoc ip̄o q̄ ita volunt. Sed ego
iustus sū iniquis. si tibi nō p̄ceret deus cū esses
iniquus quō ad iusticiam puenisses. An forte
volebas ut deus vsq; ad te patiens esset quo
usq; tu puenires ad iusticiam. quia deus extē-
dit pontem misericordie sue. ut tu transire pos-
ses. hoc vis ut iā subducat ne ali⁹ trāseat. Dili-
gamus ergo inimicos fratres carissimī. forte

quí hodie est amicus tuus. talia peccata factu
rus est. vt in vita eterna tecú esse non possit
Non ení scis q̄ piat crastin⁹ dies. Et econtra
qui inimicus erat forte sic ad penitentiã ouer
tetur. vt in illa celesti Ierusalē cōcius tuus eē
mereatur. ⁊ forte etiã maior efficiatur. Non no
bis hoc difficile videatur. Inrogemus scriptu
ras. ⁊ in ípis hoc euidenter agnoscere poterim⁹
Paulus apostol⁹ p̄us sceleratus erat. inimic⁹
xpianorū. Rapiebat. vastabat. seuebat. Ibi
erat quando lapidatus est martír Stephan⁹
Parú illi erāt manus sue. maibus oim lapida
bat. q̄ vt illi non impediretur vestimētis suis
s̄ liberis maibus sara picerēt. oim vestimēta
seruauit. ac sic in oim manib⁹ illud scelus opa
batur. Videte virū vna voce dñi. ex psecutore
factū pdicatorē. Precessit ergo eos quos ode
rat. Illi ení oēs xpiani quos insequabatur. ta
les non erāt. qualis ip̄e factus est. Non enim
omēs apostoli illi erāt. qđ ip̄e factus est. Vide
tis fieri posse. vt inimicus quí erat hodie. non
solum sit amicus. ⁊ frater in gratia. sed etiã
precedat et melior fiat. Ergo fratres mei. xpia
ni illi omnes quos psequabatur Saulus. pu
tatis quia non rogabant pro eo. vñq; si noue
rant xp̄m. si xpiani erant. si nouerāt ip̄m dñm
ih̄m p̄ impijs mortuū. Nō ei mortu⁹ p̄ fidelib⁹

¶ mortuus est ut faceret fideles. Rogo vos fra-
tres diligēter attēdite. Dñs ⁊ saluator noster
quā mortem suam p̄stitit infidelibus. quale sit
illud quod seruat fidelibus. et hoc cōsiderate qz
hij quos p̄sequebat paul⁹ apostol⁹. bene no-
uerā misericordiā dei. ⁊ sciebant qz saulus ille
p̄secutor poterat fieri p̄dicator. ⁊ ideo orauerūt
p̄ illo ⁊ exauditi sunt. ille p̄sequebat. s̄ illi vice-
rūt. Illi ei magis occiderūt ⁊ interfecerūt oran-
do p̄ eo. Quō ecce vna voce p̄stratus est p̄secu-
tor. surrexit ei iam nō p̄secutor. s̄ p̄dicator. Qui
enim p̄sequebatur mortuus est. quere p̄secuto-
rem et nō inuenies iam. quia surrexit. ergo illi
poti⁹ occiderūt eū orādo. q̄ ille eos p̄sequēdo. ⁊
vos ergo fratres carissimi sic orate p̄ inimicis
vestris ut occidat eos deus. id est vt eoz mali-
tiam que vobis inimicatur occidat. Sic enī nō
occidit quod creauit. s̄ qd̄ sibi ip̄i fecerūt. Ho-
mo enī et peccator duo sūt nomīa. in ip̄is dua-
bus nomibus quere quōd fecerit deus. quere
quōd suaserit dyabolo. homo a deo factus est
peccatū suadēte dyabolo. ab homīe factū ē. q̄s
horū duozū te p̄sequūtur. Si enī tu bene viuas
nō te p̄sequitur nisi q̄ malus est. nō ergo hō. s̄
peccator te inseqtur. Roga p̄ hōie vt extinguat
deus peccatorē. Cū ei mortuus fuerit peccator
nihil tibi adūsabitur viuēs. qui te in peccatis

mortuus psequēbat. Non ergo vobis graue
sit p̄ ip̄ius dñi n̄i misericordiā vos obtestor:
quia spes nobis alia nō est. nisi dimiserimus
quicquid nos leserint hōies. Nemo vos fallat
Aliud maius sacrificiū non est. qđ debeamus
deo. nisi q̄cquid boni est. etiā hōibus malis. si
tamē hōibus fecerim⁹. Dicit tibi deus. Ego nō
ex te cresco: s̄ tu ex me. Sacrificiū volo quod
profit hominib⁹: sic ad me puenit. qđ tibi prode
Potes mihi dicē. Non hateo qđ tribuā egēt
nō possum ieiunare frequēter: a vino a carnī
bus abstinere. Nūquid potes mihi dicē. cari
tate te h̄re nō posse. Ipsa est: cui⁹ possessio. tā
to plus auget. q̄nto ampli⁹ erogat. Dimitte
ergo qđ tenebas: ne aduersus te ille teneat
aliqđ. cui nō hates qđ dimittas: dimittite. et
dimittet vobis. Scitote fr̄es carissimi. q̄ due
sūt elemosine: vna cordis alia pecunie. Elemo
sina cordis ē: dimittē qđ lefus es. Nam dare
aliqđ indigēt. aliqñ queris a non h̄es: indul
gere peccātū. q̄ntum volueris redūdabit tibi:
Aurū a argentū. vestē. frumentū. vinū a oleū
p̄t fieri ut aliqñ nō h̄as. vñ paupib⁹ tribuas
ut aut oēs hōies diligas. a hec alijs qđ tibi p̄i
velis facias: nūq̄ te poteris excusare: q̄ si in
cellario. v̄l in horreo nō h̄es qđ dare possis: de
thezaurō cordis tui. potes p̄ferre qđ tribuas

et quod omnibus hominibus. etiam si sola sit bona vo-
luntas sufficiat. Et cum elemosina cordis multo
maior sit quam sit elemosina corporis. Quis est qui vel
vmbra excusationis possit pretendere. Et illud
attendite fratres quod caritatis elemosina sine
terrena substantia sufficit sibi. illa vero que corporali-
ter datur. si non benigno corde tribuitur. omnino
non sufficit. Et quod sicut ipsi videmus fratres carissi-
mi ad remissionem omnium peccatorum substantia terrena
non sufficit. caritas et dilectio inimicorum satis
habundemque sufficiunt. nulla nobis excusatio de
hac re in die iudicii remanebit. nec aliquis di-
cere potuerit non se habuisse unde sua peccata
redimeret. Et ideo omnes homines studeat toto corde di-
ligere orantes ut qui boni sunt meliores fiant
et in opere bono permanant. qui mali sunt cito se
corrigant timentes illud quod dominus comminatus est
dicens. si non dimiseritis hominibus peccata eorum
nec poterit vester dominus dimittet vobis peccata vestra. sed
magis cum ipsius adiutorio laboremus ut illud in
nobis possit impleri. date et dabitur vobis di-
mittite et dimittetur vobis. Cum ergo secundum prefa-
tam domini sententiam qua dixit. si dimiseritis homi-
nibus peccata eorum. dimittet vobis peccata celestis
peccata vestra dum in prece nostra positum sit qua-
liter in die iudicii iudicemur dimittamur omnibus
inimicis nostris. ut libera conscientia possumus

in oratione dominica dicere: dimitte nobis debita nostra
sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Quod ipse
propre dignetur. Qui vivus est.

De eo quod scriptum est in ysaia. Clama ne
cesses. Sermo Augustini.

¶ Diligenter attendatis fratres carissimi. omnes
sacerdotes domini. non solum episcopos. sed etiam
presbiteros et ministros ecclesiarum: in grandi
periculo esse cognoscatis. Ipsis enim contestatur spiritus
sanctus dicens. Clama ne cesses: quasi tuba exaltavo
cem tuam: et annuncia populo meo peccata eorum:
Et iterum. Si non annunciaueris iniquo iniquitatem
suam: sanguinem eius de manu tua requiram. De
ipsis etiam apostolus dicit. Obedite prepositis vestris
et subiacete eis: ipsi enim pugnant. tanquam rationem
reddaturi. de aiabus vestris. Si pro se fratres carissi
mi unusquisque vix poterit in die iudicii reddere
rationem. quod de sacerdotibus futurum est. a quibus
sunt omnium anime requirende. Et ideo considerantes per
iculum nostrum orate pro nobis. ut commissis nobis
gregibus. ita spiritualia pascula studeamus iugiter
providere: ut pro eis bonam rationem reddere
mereamur. Considerate ergo fratres carissimi. quod
sit quod vestre dilectioni suggerere: si tantum orantibus
vobis merear. ut adiuvet me: quod terret me. In
ter cetera precepta sua. beatus apostolus. hoc etiam dicit
episcopum potentem debere esse in doctrina sua. et contra

dicētes redarguē. Magnus honor. s̄ grauis
sarcina. Spatio tñ in deū: qm̄ adiuuātib; vob̄
in orōne pro nobis: liberabit nos de laqueo ve-
nantū. ⁊ a verbo aspo: Nulla enī cā est. q̄ ma-
gis faciat dispēsatores dei pigriores ad arguē-
tos cōndicētes: q̄ timor verbi aspi. dū ei time-
mus detractōes irrisiōnes ⁊ obprobria hōim
sup̄torū: dūq; ab eis in terrena sub̄a metuim⁹
p̄grauari. timētes p̄dere tp̄alia: min⁹ q̄ opor-
tet predicam⁹ eterna: Et ideo dū per illoz ne-
quiciam aliqd̄ mundanū p̄dere formidamus
peccatoꝝ eoz ⁊ vulnera. medicamētis sp̄ualib;
curare negligim⁹. Vnde timendū est. ne ⁊ p̄
nobis. ⁊ pro illis quib; pro amore terrenaz re-
tū non loquimur. durā rōnem in die iudicij
reddere opellamur. Videam⁹ ergo: qd̄ cōndi-
cētes fit redarguē. Cōndicētes nō vno modo
intelligēdi sūt: Paucissimi enī nob̄ cōndicunt
lingua: plurimi. male viuēdo. Quō michi aud;
dicē xp̄ianus. bonū eē rape res alieās. qñqui-
dem nō audet dicē bonū esse tenacit̄ seruare
res suas. Nūquid ei diues ille cui successerat
regio. ⁊ nō inueniebat aliqd̄ quo reponēt fru-
ctus suos. ⁊ se ⁊ filiū inuenisse gaudebat. destru-
ere vetēs apothecas et cōstruendi nouas am-
pliores ut impleteret eas. ⁊ dicēt aie sue. habes
multa bō in multū tps. letare. iocūdaē. faciaē

nūquid ergo iste diues. alieā querebat. Fru-
ctus suos colligē disponebat: vbi ponēt. cogi-
tabat: nulli violentiā facē: non de cuiusq̄ vi-
cini agris voluit metere: nō paupe spoliato:
nō simplici circūuento: s; tantūmō vbi p̄prios
fructus recondēt. cogitabat. Audite q̄d audi-
erit. qui p̄tinacit̄ seruauit sua: et hic intelligite
quid expectēt. qui rapiūt aliena. Cū ergo se
prudētissimū cōsiliū arbitraret̄ inuēisse. de apo-
thecis veterib; angustiorib; deiciendis. et am-
pliorib; nouis edificādis. et oib; suis fructib;
colligendis. nō aliem̄s occupādis atq; rapi-
endis: ait illi deus. Stulte. vbi tibi sapiēs vide-
ris: tibi stultus es. Stulte inq̄t. hac nocte repe-
cietur a te aīa tua. hęc q̄ prepaſti cuius erunt
Si seruaueris. tua nō erūt: si erogaueris tua
erūt. Quid inquit reponis. q̄ relicūrus es.
p̄cedant ergo magis: quo secutus es. Ecce in-
crepatus est stultus. male recondēs. Si stult⁹
est q̄ recondit sua. q̄nto magis qui rapit alieā
Si sordidus est reconditor: suarum: vlcerosus
est raptor alienarū. Sed non qualis ille vlcē-
rosus. qui iacebat ante ianuam diuitis: et ea-
nes lingebant vlcera eius. Ille enī vlcerosus
erat in corpore: raptor vero in mente. Forſassis
aliq̄s rīdeat et dicat. Non valde magna pena
erat illi hoī cui dixit deus. Stulte. Non sic dicit

deus stult
verba
nūc est
q̄ virgin
dile. Q
quid ex
attent
Nam
pim
alien
ebat
dicit
nō d
dicit
secut
magi
aliq̄
us
ab
iudi
noli
inq̄t
go eu
a nō
miser
pop
fip

deus stultus: quō dicit homo. Tale in quē q̄ dei
verbū: iudiciū est. Nūquid ei stultis deus da
turus est regnū celozū. Probant hoc ille qui
q̄ virgines stultes: q̄ extra ianuā credūtur ex
cludere. Quibz aut non est daturū regnū celozū
quid eis restat. nisi pena ietēnarū. Cōsideraē
attencā debem⁹: ut hec apcius vidē possimus
Nam q̄ ille diues. añ cuius ianuā iacebat pau
pinus vlcerofus: nō est dictus raptor: rerum
alienarū: Euāgelista. quidā diues inq̄t: indu
ebat bisso. et purpura. diues inq̄t erat. Non
dixit calūpnator: non dixit paupm oppressor
nō dixit rerum aut ablator: aut receptor: non
dixit pupilloz spoliator: non dixit viduarū p
secutor: nihil horū: sed erat quid diues. Quid
magnū. diues erat: s̄ de suo diues erat. Cui
aliqd tulerat. an forte ille auferret. a de illo de
us reticēt. a psonam ei⁹ accipet. si crimiā eius
abscondēt. qui nobis dicit. Nolite psonaliter
iudicare. Si vis ergo audire cōsiliū diuitis illi⁹
noli ampli⁹ querē. q̄ audis a veritate. diues
inq̄t erat. et induebat purpura ac. Quod er
go eius crimē. nisi iacens añ ianuā vlcerofus
a nō adiut⁹. hoc enī apte de illo dictū est. q̄ i
misericors erat. nō quia aliena rapuit: s̄ quia
propria erogare noluit: Nūquid enī carissimi
si paup ille añ ianuā iacens sufficientē panē

a diuīte accipet: dicereſ de illo. q̄ cupiebat ſa-
turari de micis que cadebāt de menſa diuītis
p̄pter ſolam inhuānitatē. quā contemnebat
pauperē. ante ianuā iacentē ſuam. nec cōgrue
digneq; paſcebat: mortuus eſt et ſepultus. Et
cum apud inferos in tormentis eſſet. leuauit
oculos ſuos: vidit pauperem in ſinu Abrabe.
Quid pluribus immoz. & deſideraui guttam
qui non dedit micam. Accepit iuſtam ſenten-
ciam. qui non dedit pre auaricia. Si hec pena
auarozum. que pena eſt raptorum. Sed ait
mihi raptor rerum alienarū. Ego ſimilis illi
us diuītis non ſum. Agapem facio induſis in
carcere. victum micto. nudos veſtio: & pegri-
nos ſuſcipio. dare te putas. Tollere nolizet
dediſti. Cui dederis gaudz: cui abſtuleris plo-
rat. quem duozum iſtozum. exauditurus eſt
deus. Dicis ei cui dederis. gracias age. quia ac-
cepisti. Sed alius tibi ex alia parte dicit. Ego
gemo cui abſtulisti. et pene totū tulisti: & exi-
guū illi dediſti. Si totum quod alteri abſtulif-
ſes. egentibus dediſſes. nec talia opera diligit
deus: dicit tibi. Stulte. iuſſi vt dares ſed non
de alieno. Si habes. da: da de tuo. Si non
habet quod des de tuo. melius nulli dabis
q̄ aliū ſpoliabis. Didurus eſt domin⁹ iheſus
cū in iudicio ſuo ſederit. et alios ad dexteram

alios ad sinistra sepauerit tene opantibz. Ve
nite bñdicti p̄ris meis: p̄cipite regnū. Sterilibz
autē quī n̄hil boni in paupes opati fuerit in
ignē eternū. Et que dicitur est bonis. Esuriui
enim. et dedisti mihi māducare. Et rñdebūt illi
dñe. qm̄ te vidim⁹ esuriētē. Et ille ait ad eos
Cū v̄m ex mimis meis fecistis. m̄hi fecistis.
Intellige ergo stulte. qui vis de rapinis eleō
finā facēz: quia qm̄ pasas xp̄ianū. pascis xp̄m
Attende. quid sinistra dicit. Ite in ignē etnū
Quare. Esuriui ei et nō dedistis mihi māduca
re. nudus erā et nō vestistis me. Ite. Quo. In
ignē eternū: p̄ofus ite. Quare. Quia nudus
fui: et nō vestistis me. Si ergo in ignē eternū
ibūt. quibz dicitur est xp̄us. nudus fui et non
vestistis me: quē locū habebit in igne eterno
cui diciturus ē. Vestitus fui et spoliasti me. Dic
fortasse ut euadas hāc vocē. ne dicat tibi xp̄s
Vestitus fui et spoliasti me: mutata hac cōsue
tudinē: cogitas spoliare hereticū. vel iudeū et
vestire xp̄ianū. Et hic rñdebit tibi xp̄us: p̄mo
nūc rñdet per seruū suū. qualemcūq; ministrū
suū. rñdebit tibi etiā hic: parte damnis meis
Cū ei tu xp̄ianus es. spolias iudeū: et impedis
fieri xp̄ianū. Et tamē hic forte adhuc rñdebit
Ego nō ex aliquo odio penā ingero: s̄ de dile
ctione. potius disciplinā. Ideo spolio iudeū: ut

p hanc asperam et salubre disciplinā: faciam
xpianū. Audire et credere: si quod abstuleis
iudeo reddēs xpiano. Forte et hoc secū aliqs
cogitat. et dicit. Multū sūt xpiani diuites. aua
ri. cupidi. nō habeo pccm. si illis abstulero: et
paupib; dero. Vnde enī illi boni nil faciunt:
mercedē hīe potero. si ego elemosinas dero
Et in hac parte. parcat vnusquisq; aīme suē:
quā hmōi cogitatio. ex diabolica calliditate
suggerit. Nam si totū etiā tribuat qd abstule
rit. addit potius pccā. q̄ minuat. Dixim⁹ cōn
vnū viciū rapinā. per qd res humane va
stant vsq; q̄. dixim⁹. et nemo nobis cōndicit.
Quis enī audeat aptissime loquēdo tradicē veri
tati. Non ergo facim⁹. q; Aplūs monuit: nō
tradictes arguim⁹: obediētes alloqmur:
laudātes instruim⁹. Nō cōndictes redarguim⁹.
Ita vero. Nō tradicūt ligua: s; vita. Mo
neo. rapit. doceo. rapit. p̄cipio. rapit. arguo.
rapit: quō non cōndicit. Dico ergo q; de hac
re sufficē est iō: et iō abstinete vos frēs. abstinē
te vos filij. abstinete vos a consuetudine rapien
di: et vos q; sub manu raptoris gemitis astiēte
vos a cupiditate rapiendi. Ali⁹ potēs est et ra
pit: tu in manu raptoris gemis. q; rape nō po
tes: iō nō facis. Datete facultatē. et ibi lauda
to dōmitā cupiditatē. Hec ergo frēs carissimi.

si scdm vram consuetudinē. fidelit̄ et diligēter at-
tenditis. et impietatē auaricie vel cupiditatis
poteritis euadere. et pro opibz misericordie. ad
eterna p̄mia felicit̄ puenire. Pr̄ante dño n̄o
ih̄u xp̄o. cui est honor et imp̄iū. cū p̄re et sp̄u sc̄o
q̄ uiuit et regnat in secula seculoz Amen

De eo qd̄ apl̄s ait. Radix oim malorum
cupiditas.

Eatus apl̄s Paul⁹. fr̄es carissimi cū
nobis vere ac p̄fecte caritatis dulcedi-
nem. commendasset. amaritudinē nobis
cupiditatis exposuit. et ut velut pitissim⁹
ac sp̄ualis medicus. quid fugē. et qd̄ expetere
debeam⁹ oñdit. Et quia radix oim malorū est
cupiditas. et radix oim bonoz est caritas. et
simul esse nō possunt. quia nisi vna radicibus
euulsa fuerit. alia plātari nō poterit. Sine cā
aliq̄s conatur ramos incidē. si radicē non con-
tendit euellere. Sic enī idem ait apl̄s. Radix
oim maloz est cupiditas. quā quidā appetē-
tes. naufragauerūt a fide. et inseruerūt se dolo-
ribus multis. Tu autē homo dei hec fuge. Au-
diam⁹ ergo consiliū illius. in quo xp̄us dñs loq̄-
batur. et quātum possum⁹. studeam⁹ amaritudi-
nē auaricie fugē. si volum⁹ ad caritatis dulce-
dinē puenire. Sed qñ de contemptu diuiciarum
loquimur. r̄ndit m̄hi aliq̄s diues. et didici nō

ſperare in incerto diuiciarū: nolo diues eē: ne
incidā in temptacōnem. S; quia iā ſum. qđ fa
cturus ſū de hīs que contigit mihi hīc. Sequit̃
aplūs. ſfacile tribuāt: a dicent. Quid eſt dica
re: niſi rem tuā. omunē facē. cū illo. quā nō h;.
Si ergo dicare cepis: non eris tu ille p̃edo. et
ille raptor: quā necarijs pauperū. tanq̃ reb;
alienis incubat. Etenī omunē feciſti rem tuā
cū hīs q̃ nō hñt: a aplūs p̃ſtas. q̃ etiā p̃oga
tor: paupm fact⁹ es. Tu aliq̃ curā geis. ut ad
ſecurū pauperē victus pueniat: a in hoc mia p̃
rogās: a p̃pt̃ea defert tibi de⁹ honore. a q̃ſi dic̃
tibi. p̃or de omuni re. tolle qđ ſufficit necitatib;
dom⁹ tue qđ reliquū ē da xp̃o. Para te audie
reite bñdicti p̃ris mei: p̃cipite regnū qđ vobis
patū eſt ab origine mūdi. Esuriui ei a dedisti
mihi manducare. ſforte contempnebas. neſcio
quē pauperē. aut egenū. ſoli contempnē xp̃m
i celo ſedentē: in tra ege itē. veiet cū tribucōe
a vita et̃na: a igne et̃no. Nec g̃ cogitās poteſ
cū aliq̃ ſpe. etiā diues eē. Si aut̃ adhuc vis ſiel
diues a nō ſolū ea q̃ ſupflua tibi iacēt. non vis
erogare indigētibus: ſed etiam vis augetere
p̃rimoniū tuū: forte a de rapim̃s aliquā ſpem
habet: niſi forte hoc dicas. Scit deus: quia
non de rapim̃s volo augetere p̃rimoniū meū
Nū vis augetere. ſ emendo. Innocēs ē videis qz

emendo vis augete p̄imoniū tuū. Nō es ma-
lus. s̄ voto es malus. Si quis tibi dicat. vende
res tuas. exhorrescis. expauescis. maledictum
putas. Cum ergo emere cupis. nōne hoc op-
tas. vt res suas alij vendāt. Nā quō poteris
emere. si alius non opulsus fuerit venūdare
Et hoc videte fratres quātum laboret qui exspoli-
are vult restitū. et q̄ sine labore sit ille qui re-
stire vult nudū. Si enī habet. profert et dat
si non h̄. sufficit ei corā deo bona volūtas. Ecce
non laborat. si h̄. si vero non h̄. quia qd̄ val-
de necessariū est h̄. Paup̄ est in archa. s̄ di-
ues in sciētia. Paup̄ est in domo. s̄ diues ē
in animo. An forte nihil habes. q̄ bonā volun-
tatem habes. Audi dño nato clamātes ange-
los. gloria in excelsis deo. et in terra pax homi-
nibus bone volūtat̄. q̄ parū cōstat regnū ce-
lorū. q̄ vili p̄cio tanta possessio p̄ponitur. p̄po-
nitur enī in terra. qd̄ possideas in celo. p̄ponit̄
enī in tempore. qd̄ possideas in eternū. Non po-
tes dicere. non habeo vnde possim emere. quā
tanta est illa possessio. q̄ ad p̄ciū ōgruū veniē
non possim. Nōne tantū valet. quātum habere
potuēis. Et hoc sup̄fluū. quātum valuit zacheo
dimidiū p̄imoniū. erat enim diues. Dimidiū
meatū rerū dixit do paup̄ibus. Sed quia p̄or
emit. forte tu non inuenis quod emas. Emit

ei regnū celozū. Et ille emit. et tibi integrū ser-
uat qd emas. Noli timē ne te angustet tecum
possessor oib; latū ē: qd caritas possidet. Duo-
bus ei minutis. emit quedā mulier vidua re-
gnū celoz; q̄ misit in gazophilaciū duos nū-
mos. Amen dico vobis: nullus amplius misit
in domum dei: q̄ ista vidua. Illi enim de ha-
būdantia sua miserūt: hec autē totū quod ha-
buit misit. Quia enim p̄tebat ei dñs victum iā
ei duo nūmī supflū restiterant. ad victū eius
dici. Misit eos in domū dei: et emit sibi regnū
celoz. Ecce quod timebas. ne carū esset. et nō
eēs ydoneus: et in duobus nūmis valet. Si ter-
rebat te precīū quod dedit zachheus: cōsoletur
te hoc precīum. quod dedit vidua. Plus a deo
carissimi valet. et vilius. vilioze calice. aque fri-
gidē: vilioz est sola bona volūtas. Audi damā-
tes angelos. In terra pax hoibus. bone volū-
tatis. An forte bñ diximus viliozē bonā volun-
tatē. s̄ymo ipa est oib; carioz: et totū h; q̄ bonā
volūtatē h;: qz in dimidio rerū suarū zachheus
si bonā volūtatē non haberet: et nihil dedisset
Bona enim voluntas: ipsa dicitur caritas. Et
quid ait Aplūs. Si enim distribuero omnia
mea paupibus. caritatē autē non habeā nihil
mibi prodest. Totum ergo habet: qui habet
bonā volūtatē. Ipa est q̄ p̄t sufficere: si cetera

non sint. Si aut sola desit: nihil potest quicquid
habitum fuerit. Sola sufficit. si assit. cetera omnia
nihil proficit: si sola caritas desit. Si haberes in
domo tua thesauros. Vnde securus es: gaudes
et exultares. In corde tuo habes bonam voluntatem
et tristis es. In archa posses timere furem: in
corde tuo. quem times. Te noli pati hostem: In
corde tuo bonam voluntatem habens: nihil times.
Sed forte aliquis cogitat. et dicit. Si res meas pau-
peribus dare cepto. et de aduersariis meis. pro dei
amore me vindicare noluerit. et humilis et man-
fuetus esse ostendo: statim mihi necesse erit. per-
secutiones hominum malorum sustinere. Qui hec times
nonne legisti: quod pro multis tribulationibus oportet
nos intrare regnum dei. Non audisti scripturam
dicentem: fili accedes ad seruitutem dei. Ita in timo-
re et iusticia. et prepauiam tuam ad temptationes.
Verum est. quia ubi deum in veritate cepis querere
necesse tibi erit. et superbiorum. vel malorum hominum
nequicias sustinere: quod non fit ab illis colitur
christus. quod eis cotidie predicat. Quia et quicquid
volunt. quicquid petunt a deo: in luxuriis suis. in
diuinis volunt consumere. in spectaculis in nugis
in fornicationibus. in ebrietatibus: in hiis volunt
consumere. quod desiderant habundare: et tunc putant
quod bonus sit deus: quoniam illis prestat vnde corrumpatur.
Sed dicit aliquis. Ecce tempora aspera sunt et

aspiora erūt. Per ista aspiora - proficit magis
ecciaz pficiūt illi qui fufū cor habēt: a illi qui
fufū cor non hñt - tumultuat eis cor in terra
a dicūt cordi fuoz volo cor mutare. Vt ipi etiā
fufū cor habeāt. cātaris nobiscū. ad te dñe le
uau aiām meam. Tale est dicē seueriora sunt
ista tpa. q̄le si q̄s dicat seueriora esse tpa oliue
cū fructus inde colligē q̄ cum in torcular mit
tūtur. Qñdo enī pendebat in arbore. leta tempa
videbātur. et non attendūt. q̄ amurea plena
erat. Venit enī quasi aspī' rēpus. venit tpus
torcularis. Veniūt maiores p̄ssure. Per peccā
enim a crimina sup̄borū. p̄ auariciā. luxuriāq̄
maloz. maioēs p̄ssure fiūt gn̄i huāno. Oēs
enī mali. a amatores mundi. quasi torcularia
fiūt. Sicut enim in torcularibus. et vua premi
tur. et oliua. et vinū. a oleū ponitur in canalia
ita p̄ nequiciām malozū hominū qui boni et iu
sti sunt. multis tribulatiōibus corpaliter fati
gantur. vt anime eozum tanquam oleum et
vinum recomedi in eterna beatitudine mereā
tur. Noli ergo de dei misericordia vl' iustitia de
sperare. quociens te videris ab iniquis homini
bus fatigari. s̄ considera q̄ illi qui te p̄secūtur
apud deum mole ac torcularia deputantur. tu
vero quasi oliua. a quasi vna legitīma paruo
tpe p̄ssurā malozū hominū sustinere cogēris

sed postea eis sine fine remanebit obprobriū
tu felici omutacōne tñsibis ad regnū. a tunc li
teratus ab omibus malis. cum ppheta poteis
dicere. tñsimus p iguē et aquam. et induxisti
nos in refrigeriū. Sz vt ad istā merearis beati
tudine puenire. ora p illis qui te psecuntur. qz
potens est dñs vt illos ouertat ad bonū. a qui
nūc palee esse videntur. de zizanijs in triticum
de amurca in oleū tñseant. et quō alios p neq̄
tiam psecūtur. ipi postea psecutionē p iusticia
patiantur. a qui nunc res alienas crudelit̄ vo
lunt rape. res suas incipiant paupib⁹ eroga
re. Quā rem si oratibus vobis fm suā ofuetudij
nem. pietas dīma p̄stiterit. nō solū de vrā. sed
de aliorū salute. duplicē mercedē in eterna beati
tudine remunerāte dño capietis. qd̄ ip̄e pre
stare dignetur. qui cū p̄re et spū sancto viuūt
et regnat in secula seculorū Amen.

De eo qd̄ scriptū est. Beatus quī post aurū
non abiit. fm Aug⁹.

Eatus quī post aurū nō abiit. a vt quī
cūq; aliquid inuenerit. ei quī pdiderit
sine vlla dilatione restituat. a de illo q̄
ducentos solidos inuenit. et qui ad ouile lup⁹
venit. et lup⁹ reddit. In scripturis dīmis legi
mus fratres carissim. qz beat⁹ sit qui post au
rum nō abiit. nec sperauit i thesauris pecunie

thezauris: quia potuit transgredi et non est transgressus: facere mala et non fecit. Fratres: interrogemus conscientias nostras. et videamus si ita cupiditate contempnimus: ut istius beatitudinis participes esse possimus. Forte aliquis intra se cogitat. et dicit. Nec furtum. nec violentiam facio: nec rapinam exco: nec res alienas aliquando negavi. Forte ideo non negasti. quia tibi neque commendare voluit: aut si commendavit. sub testibus commendavit: dic mihi si reddidisti: quoniam solo a solo. ubi deus meus vos fuerat accepisti. Si tunc reddidisti. si mortuo eo qui commendavit nescienti filio reddidisti tunc laudabo. quia post aurum non abisti: quia potuisti transgredi. et non es transgressus: quia potuisti facere malum: et non fecisti. Aut si forte alienum sacculum solidorum. ubi te nemo vidit in via inueisti et sine ulla mora. cuius fuerat reddidisti. Ita fratres. redite ad vos: interrogate vos respicite vos vera respondete vobis: et iudicate vos non secundum personam sed iustum iudicium iudicate. Ecce christi amor est: frequentas ecclesiarum: verbum dei libenter audis delectatione verbi dei letissime commoueris. Tu laudas tractantem: ego quero facientem: christianus es: frequentas ecclesiarum: amas verbum dei: et libenter audis. Ecce quod propono. in eo te examina. in eo te appende: in eo ascende ad mentis tue tribunal: constitue te ante te. et iudica te: et si te prauum inueneris. corrige. Considera quod propono

Deus dicit in lege sua. inuentionem esse reddendam: deus in lege sua dicit. quam priori populo dedit. pro quibus Christus nondum erat mortuus. ut quicumque rem cuiuscumque inuenerit tanquam alienam cito restituat. quod sine dubio et ipse si perdidisset. hoc sibi de alio fieri voluisset. secundum illud quod scriptum est. Omnia que uultis ut faciant uobis homines. et uos illis facite similes. Si quis ergo. ubi gratiam inueniat in uia. alienum loculum solidorum. debet reddere. sed nescit cui. Non se excuset de ignorantia. si non dicitur auaricia. dicam uere caritatem quam dei dona sunt. et sunt in populo dei quod non frustra audiunt uerbum dei. dicam quid fecerit homo quidam pauper. eo tempore quo sanctus Ambrosius mediolani episcopus. ubi tunc etiam presens erat Augustinus. nondum episcopus. tam pauper ille erat de quo loquimur. ut proscolasticus esset grammaticus et plane uerus et perfectus christianus. Sed melior erat ille. qui ad solum stabat. quam ille qui in cathedra sedebat. Pauper ergo iste. inuenit sacculum ducentorum denariorum. et memor tamen domine legis. proposuit pitasium publice. Qui solidos perdidit. ueniat ad illum locum. et querat illum hominem. Ille quidem plangens. circumquaque vagabatur. Inuento et lecto pitasio. uenit ad hominem. et ne forte alienum quererent. sed suum. que sunt signa interrogauit sacculi. qualitate solidorum. etiam et numerum. Cum omnia

etiā fidelis ille rēdisset: reddidit qđ inuenerat
Ille repletus gaudio. a querēs vicē rependē
tanq̄ decimas optulit illi. xx. solidos. Noluī
accipe. optulit. x. noluit accipe. saltē rogauit
ut vl̄ qñq; acciperet. noluit. Iste stomachabū
dus piccit sacculū: nihil pdidi ait. Si nō vis
aliqđ a me accipe: nec ego aliqđ pdidi. Quale
certamē frēs mei. quale certamē. q̄lis pugna
qual' offidus. Theatru' mūdus: spectato: de?
Vidus ille qđ offerebat. accepit. et continuo
paupib; erogauit: vnū solidū in domū suam
nō misit. Considerate frēs si tā gloriofū exem
plū. tam mirabile factū. egit aliqđ in cordibus
vris: si verbū dei requieuit in animis vris. Faci
te hec frēs mei. nolite putare vos damnū pa
tiz: si quid a vobis inuentū fuerit. restitueritis
Credite qđ magnū lucrū est: si feceritis quod
fuggero. forte aliq; veniens in domū tuam
pdidit solidos. Terra vris ē: i vna domo estis
i hoc mūdo ato viatores estis hui' vite: a vnū
stabilū itrahtis. Posuit ille oblit' ē: cecidit
ab illo. Inueisti quā legē audist: inuencō: eē
reddendā. Qui inueisti: cū audiēs verbū dei lau
dasti. Tu inueisti. Si ḡ veracit' laudasti: redde
quod inuenisti. Si autē nō reddis qđ inuenisti
quā laudasti: testimonū cōi te dixisti. Estote
fideles inuento: es: et tūc iniquos vituperate

raptores. Nam si quod iueisti. non estituiisti. rapiuisti
quanti potuisti fecisti: quod plus non iueisti. id plus non
rapiuisti: Qui alienum negat: si possit. et tolleret.
Quod non tollis: timor te cohibet. Non bonum fa-
cis: sed metuis. et latro timet malum. et ubi non
potest. non facit: et tamen latro est. Deus enim cor me-
rogat: non manum. Lupus venit ad ouile ouium.
querit inuadere. querit lacerare. querit deuorare.
vigilat pastores. latrant canes: nihil potest. nihil
aufert. non occidit: sed tamen venit lupus. et lupus
redit. Nunquit quia ouem non tulit: ideo lupus
non venit. et ouis redit. Lupus venit fremens
et timens. Interrogo ergo quisquis vis de alte-
ro iudicare: si tunc non facis male. quam potes facere
et ab homine non puniris: tunc times deum. Nemo
ibi est. nisi tu. et ille cui facis malum: et deus qui
ambos videt. Ibi time. Parum est quod dico. ibi ti-
me malum: ibi ama bonum. Nam etiam si timore ge-
henne. malum non facis: nondum perfectus es. Audeo
dicere. Si timore gehenne non facis malum. est in te
quidam fides: quod credis futurum esse iudicium. Gau-
deo fidei tue: sed adhuc timeo malicie tue. Quid
est quod dixi: Quia si timore gehenne non facis
malum: non amore iusticie facis bonum. Aliud est
timere penam: aliud est amare iusticiam. Amor
castus in te debet esse. Quod amare desideres
vide. Non celum et terram. non campos liquidos

maris. nō spectacula nugatoria. non fulgōres
mitoresq; gemarū: sed desideres vidē deum tuū
amare deū tuū. Quid dictū est dilectissimi. Si
lij dei sum⁹: et nondū appuit quid erim⁹. Sci
mus quia cū appuerit. filis ei erim⁹: quia vi
debim⁹ eū sicutū est. Ecce ppter quā visionem
fac bonū: ecce ppter quā visionem. noli facere
malū. Si enī amas vidē deum tuū in hac pētri
nacōe. illū toto amore suspirazillū dē sidera. Ec
ce fac q; te pbare vult deus tu⁹. ut appeat pro
quib; rebus diligas eū. vtrū pro seipō. an pro
rebus terrenis q̄s tibi tribuūt: et dicat tibi. fac
qd vis: imple cupiditates tuas. extende nequi
ciam. dilata luxuriā. q̄cquid libuerit: licitū pu
ta. Non te hic punio. nō te in gehennā mitto
faciē meā tamē nūq; videbis. Si ad istā suam
expaustiz amasti. Si ad hoc qd dictū est. faciē
suā tibi negabit deus tuus. cōtremuūt cor tuū
et non videndo deum tuū. magnam penam pu
tastiz gratis amasti. Hec ideo dixim⁹ frēs quia
sunt homiēs ita negligētes et tepidi. et quod
peius est. etiā infideles: qui dicūt. Vtinā hic
mihī deus in hoc seculo omnia bona tribuat.
nō ad me p̄tinet: quid in futuro de me fieri velit
O infelix aīma. etiā si te de⁹ non mittat in peāz
et tandem faciē suam videre non pmittat. nū
quid nō melius fuerat. te non fuisse natum.

Cum vero fieri nō possit. vt qui faciē eius non
meruerit vidē. ignē eternū euadē possit. q̄re
sic amas p̄ntis seculi voluptates. vt nō expa
uescas eterni ignis ardoie. Si ergo meus ser
mo inuenit in cordibz v̄ris aliquā scintillā gra
tuiti amoris dei. ipaz mittite ad hāc augendā
vos aduocate p̄ce huilitatis. dolore p̄nic. dele
ctatione iusticie. opibus bonis. gemitūbz sine
ris. ouersatione laudabili. amicitia fideli. Hāc
scintillā boni amoris. de qua dñs dixit. ignē ve
ni mittē in terrā. et quād volo n̄ vt ardeat. flate
in vobis mittē in vobis. ipsa cū creuerit. et flā
mā dignissimā fecerit. oim cupiditatū carnalū
ligna cōsumet. Quod ipē p̄rre dignetur ac.

De eo qđ Aplūs ait. Redimētes tps qm̄
dies mali sunt. Sermo Augustini.

Postolum cum legētur audistis. p̄mo
oēs audiūm⁹ dicentē nobis. Videte
quō caute ambuletis. nō vt insipiētes
s̄ vt sapiētes. redimētes tpus. qm̄ dies mali
sūt. Dies malos frēs. due res faciunt. malicia
et miseria. Per maliciā hoim. dicūtur dies ma
li. Ceterū dies isti. quantū pertinet ad spacia
horarū. ordinatū dicūtur. vices suas agūt. orit̄
sol. et occidit. sol iterū orit̄. et occidit. Veniūt
tempa. et trāseunt tpa. cui molesta sūt tempora
si hoies sibi molesti non sūt. Ergo dies malos

sicut dixi. due res faciūt: miseria. et malicia ho
minū. S; si miseria oim cois est: nō deb; mali
cia esse cois. Ex quo enī de peccō adam. omnes
miseri natū sum;: cois est miseria. S; cōi gnā
cionē que nos miseros fecit. pūdit deus rege
neracōem: vñ nos a miseria liberaret. Gñatio
mittit in miseriā: regñatio. desigēt ad bñtudiē;
Non enī q; dixi regñatio a miseria liberat nos
iam cōtinuo ut regñati sum;. bñ sum;. Si mox
regñati. iam bñ eēmus. et dies bonos agēmus.
nō nobis aplūs dicēt. quā iā regñatis et fide
libus loquit;: redimētes tpus. qm̄ dies mali
fūt. Et regñati. dies malos ducim;: quousq; fi
niatur pena mōlilitatis: et succedat grā fūme
felicitatis. Si nihil nobis ad futurū seculū pro
dest. q; colim; deū. ut quid colim; eū. ut hic ha
beam; felicitatē. Quā illā habent; qui non co
lūt deum. Vt hic senescam;: et decrepiti efficia
mur. Quā senescunt;: blasphematoēs dixi deo
colendus est deus. ut cultores illius habeant
filios. et non sint steriles. Filios enim deus et
leonibus et onagris et serpentibus dat. Non
ergo pro magno et vero bono petendum est;
quod et iudeis et paganis. et hereticis. etiam
et ipsis bestijs datur. Aurum enim et argen
tum. filios. honores. et patrimonia multaz
habent etiam mali. Quā enim vere xp̄ian; est.

nō ista oīa transitoria debet petē: sed totū pon-
dus intencōnis. vel orōnis sue. ad expetendā
eternā bñtudinē debz impendē. **I**sta enī omīa
tpalia bona. a qñ dat de? gratie agātur. a qñ
tollit. similit̄ gratie agātur. **I**sta. qñ voluerit
tribuat. a qñ voluerit. tollat: tm̄ est. ut seipm
nobis nō auferat. **N**emo ergo dicat in corde
suo fr̄es. qñ audistis lectionē istā beati Pauli
apli redimētes tpus. qm̄ dies mali sūt. nemo
dicat in corde suo pntes nū dies bonos habue-
runt: nos dies malos habem? **Q**uare pntes
nū. Nūquid nō xp̄iam fuerūt. **I**sta lectio nō
est recitata. **E**st. **T**pibus ipis aplōrum. ante
tot ānos. qñ recitabat. non ad eā gemebatur
a quod dicebat. non agnoscebat. **E**x eo quo
lapsus est adā. a de paradiso proiectus est. nūq̄
fuerūt dies. nisi mali. **I**stos pueros q̄ nascū-
tur. intro gemus: quare a ploratu incipiant q̄
a ridē possunt. **N**ascitur. a statim plorat: post
nescio quot dies ridet. **S**z qñ plorabat nascēs
p̄pheta sue calamitatis erat: lacrimae. testes
miserie. **N**ondū loquē: a p̄phetat. se in labōē
esse futurū a in timore. **E**t si bene bñ. **S**i vixit
a iustus fuit: certe in temptacōibz sp̄ timebit.
Quid enī. quia iustus est. **Q**uid ait aplūs.
Omnes enī qui volūt pie viuē in xp̄o: p̄secucō-
nem paciūtur. **E**cce quia dies mali sunt. **S**ine

pssecuōne. viuē. iusti hic nō possunt. S; dicit
mihī. Quid qñ par est. qñ puinciarū iudices
honorauit ecclīaz. qñ inimicos reges. ecclīa non
patitur qñ omēs leges pro ipa sunt. quō qui
pie viuūt pssecuōnem paciūtūr. Qui int ma
los viuūt pssecuōem paciūtūr. Quare. Quia
omēs mali pssecūtur bonos. nō ferro a lapidi
bus. s; vita a morib;. Nūquid aliqs sc̄m Loth
pssequebat in sodomis. Nemo illi molest⁹ eāt
et tñ inter impios. immūdos. sup̄bos. blasphē
mos. pssecuōem paciebat. nō vapulando. sed
inter malos viuendo. Omis enī qui iustus et
pius est. qñ videt aliquos male viuē. luxurie
seruire. iusticiā non tenē. sup̄biam sectari. cari
tatē contempnē. qñ alios tales videt. illi q̄ boni
sūt. dolent. affligūtūr. a cōtristātūr. Lugent eī
cū Aplō eos. q̄ peccauerūt. a non egerūt peni
tentīā. Quisquis me audis. a nondū pie viuīs
in xpō incipe in xpō pie viuē. Et pro quo dico.
Nūquid paulus qui eo tpe fuit. qñ adhuc in
mūdo fides noua seminabatur. a necē erat vt
multos aduersarios patētūr. quā hoc dictū
est de xpō. in signū cui contradicet. nūquid
eas tantū pssecuōnes commemorat. quas pacie
batur. vl a iudeis vel a gentibus. Non ipsas
tantum. Nam illas sic cōmemorat. A iudeis
quinq̄ues quadragenas vna minus accepit

la
Se
fac
ma
fua
pi
fa
l
r
li
v
q
u
q
es
qu
he
C
di
aut
qda
amic
amie
aut d
Qñ a
emis.
est. q

lapidatus fuit et cetera que nouimus quam legimus
Sed ille etiam erant persecuciones sine quibus in hoc
seculo nullus iustus uiuere potest. Sforis pugnes
intus timores. Denique cum memoraret pericula
sua et periculis inquit in maribus periculis in fluminibus
periculis in deserto periculis a latronibus periculis a
falsis fratribus. Cetera pericula prout quiescunt pericu-
la a falsis fratribus quiescunt usque in finem seculi non
nouerunt. Redimam ergo tempus quam dies ma-
li sunt. Expectatis a me forte scire quid sit tempus
redimere. Quomodo habemus tempus redimere. Dauidus fuit
et pauci audiunt. pauci fecerunt pauci aggredi
untur. pauci agunt tamen dicam. quam ipsi pauci
qui me audituri sunt inter malos uiuunt quam dies
es mali sunt. Redimere tempus hoc est. Quando tibi ali-
quis ingerit litem. perde aliquid ut deo uaces. non
litibus. perde. Ex eo quod perdis precium est tempus
Certe quam pro tuis necessitatibus ad publicum proce-
dis das nummos. et emis tibi panem. aut uinum
aut lignum. aut uestem. aut aliquid suppellectile. aut
quodcumque opus tibi est. das et accipis. Aliquid
amittis. aliquid accipis hoc est emere. Nam si nihil
amittis. et habeas quod non habes aut inueisti
aut donatum accepisti aut hereditate acquisisti
Quando autem aliquid amittis. ut aliquid habes tunc
emis. Quod habes emptum est. quod amittis. precium
est. Quomodo ergo perdis nummos. ut emas tibi panem

fic p̄de n̄mos. ut emas tibi quietē: et hoc est
tpus redimē. Vt enim h̄as tpus quētū: per
de aliq̄d. Audi prouerbū antiq̄ū. et necessa
riū a vtile. Pestilētia añ hostiū venit. a n̄mū
querit. duos da illiz ut ducat se. Pestilentia ē
homo malus: quī vult p̄ calūpniā expoliare
Pestilentia. est homo malus. calūpniator. pro
ditor. et iste talis sic est: quō pustula mala in
corpe. Sicut enī q̄n pustulā incurrit homo. de
siceat. ut cito spondalū faciat. a optat. ut sine
aliq̄ mora. ip̄a mala pustula. cū aliqua p̄tula
tollatur de corpe a cū ip̄a discedat. ne venenū
ip̄ius. totum corpus occupet. a aiam perat ita
etiā q̄n inimicus a malus homo. q̄ non vult n̄
litibz vacare. aliqua tibi calūpniā facit. puta
illū esse pustulā: a quiesce vt quaecūq; parti
culā. de substātia tua perdas. ne dū te n̄mū
litigando occupas: quietū cor habē. a deo va
care nō possis. Nūquid nō sup̄dictū p̄verbū
de euāgelio vidē natū. Nūq̄d aliud dixit dñs
quā redimē tpus q̄n ait. si q̄s vult iudicio te
cū contendē. a tunicā tuā vult tollē dimitte il
li a palliū. Iudicio vult ostendere. a tunicā tuā
tollere: auocare te habet litibz a deo tuo. Non
habebis quētū cor: nō habebis t̄nquillū aim
Euerteris cogitacōibus tuis: irritaberis adue
sus ip̄m aduersarium tuū. Ecce tpus p̄didisti

Verūptamē melius nūmū amittēs ⁊ si tēpus
redimēs. Certe oibus placuit quod dictū est
Venit ad negocia vrā: et ibi vos inuenio. Et
tamē frēs mei in causis vris in negocijs vris
qn̄ ad nos iudicanda veniūt. si hōi xp̄iano di
co. ut pro tpe redimendo. pdat aliqd̄ suū. q̄to
maiore cura ⁊ fiducia de teo illi dicē. ut reddat
alienū. ⁊ Ambros enī xp̄ianos audio. Ille calū
niosus. qui vult alteri facē causā et tollere ab
illo. velut pro op̄osicōne. gaudet ad ista verba
que Aplūs dixit. tēpus redimētes. qm̄ dies
mali sūt: faciam inquiring calūpniam xp̄iano
Ille velit nolit. dat in aliqd̄. ut tpus redimat
quā Aplm̄ audiūt. Vide. ne forte cū te putas
astutū. inuenias litigiosum: et mallit erogare
vt vincat te. q̄ perdere vt careat te. Tamē illi
si didurus sū. perde aliqd̄. ociosus redime tps
apl̄m̄ audi qm̄ dies mali sūt. Si illi q̄ bon⁹ est
⁊ iustus dico. p̄de aliqd̄ ut sis quietus. tibi nō
sū didurus calūpniose. pdite. fili diaboli nullā
causā habes. ⁊ res alienas auferre moliris
Causā non habes: ⁊ calūpnia plenus es. xp̄i
anus es ⁊ tu. Nūquid volo illū acquirē. et te
p̄dere. Si illi dixero. da aliqd̄ illi. ut recedat a
calūpnia tu vbi eris. qui hēbis pecuniā ⁊ calū
pnia. Ille qui p̄pter vitandā calūpnia. tēpus
a te redemit. hic tolerat dies malos. tu qui

76

calūpnijs pascaris. a hic habes dies malos:
a post dies ipōs. hiturus es in die iudicij peio
res. Sed hoc forte rides: qz nūmū attēdis. Ri
de. ride: a otempne. Ego erogē: veiet q̄ erigat
S; credim⁹ de dei misericordia. q̄ sic oibus. nō
solū sc̄s a deū timentib; xp̄ianis. s; etiā ill qui
multis litib; a se a alios inq̄tat. ip̄e pius dñs
inspirare diḡbitur. ut oī contencōne v̄l emu
lacōne semota. ita paci studeant a caritati: ut
non p̄pter discordiā. dei iracundiā incurrē. sed
magis p̄pter dilectōez a pacē ad eterna p̄mia
mereant puenire. Pr̄ante dño nostro ihesu
xp̄o. cui est honor a impū. cum p̄re a spū s̄cto
in secula seculorum Amen.

